

Pozivljam Vas, da našemu presvetlemu cesarju in gospodarju Francišku Jožefu I. ki je ustvaril in na novo podlago postavil naše ljudsko šolstvo, s krepkim glasom zakličete trikrat: Slava! Slava! Slava!

Po konferenciji zbralo se je učiteljstvo mestnih slovenskih in nemških šol v mestni dvorani z namenom, da si izvoli svojega zastopnika v c. kr. mestni šolski svet na mesto g. A. Žumra. Zborovanju sta predsedovala oba mestna šolska nadzornika. Volilo se je po listkih. Pri prvi volitvi je dobil zač. voditelj g. Jožef Maier 13 glasov, učitelj g. J. Dimnik 12 glasov in nadučitelj g. B. Valenta pa 9 glasov. Ker ni dobil nihče nadpolovične večine, vršila se je ožja volitev med gg. Maierjem in Dimnikom, pri kateri je dobil g. Dimnik zopet 12 glasov in g. Maier pa vse ostale glasove ter bil izvoljen zastopnikom učiteljstva v c. kr. mestnem šolskem svetu.

J. Janežič.

Vestnik.

Osobne vesti. G. Franc Gabršek, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Krškem, je imenovan začasnim glavnim učiteljem na ženskem učiteljsku v Ljubljani. Na tem zavodu je imenovan tudi začasnim glavnim učiteljem g. Janez Benda, nadučitelj na „šulferajnski“ šoli v Ljubljani. Gdč. Lavrič Justina, otroška vrtnarica v Ljubljani, je dobila začasno II. službo v Poljanah; gdč. Klemenčič Karolina, izprašana kandidatinja, II. mesto na Trati (začasno); gdč. Franz Leopoldina je postala pomožna učiteljica v Zalemlogu; gdč. Kren Pavla, začasna učiteljica v Knežaku, pride začasno na II. mesto v Breznici; g. Rudolf Zorč, izprašani učiteljski kandidat je dobil II. mesto v Komendi; g. Alojzij Sachs je dobil IV. učno mesto v Postojni, pa je na dopustu, ker je nastopil službo učitelja v prisilni delavnici v Ljubljani; začasnim učiteljem v Postojni je imenovan g. Alojzij Gorjup; začasno učiteljico v Vipavi gdč. Ana Preve; na jednorazrednici v Podkrajju je nastavljen izprašani učiteljski kandidat Edvard Markušek; g. Jožef Kostanjevec s Cola je imenovan nadučiteljem v Premu; izprašana učiteljska kandidatinja gdč. Marija Puppis provizorično učiteljico ravnolam; učno mesto na Colu se je začasno podelilo izprašanemu učiteljskemu kandidatu g. Mateju Jugu; gospa Vincencija Puppis v Košani in gdč. Marija Mohorčič sta stalno nameščeni. Suplentom na c. kr. rudarski šoli v Idriji je nastavljen izprašani učiteljski kandidat g. Karol Mikličič; II. učno mesto v Črnem Vrhu je prevzela izprašana učiteljska kandidatinja gdč. Zožija Modrijan. Popolniti so še IV. učno mesto v Senožečah, III. v Knežaku in Zireh, mesto učitelja-voditelja na Ostrožnem brdu, katere službe se takoj oddajo, ako se oglasijo prosilci. G. Hinko Podkrajšek, učitelj v Kranju, je imenovan začasnim strokovnim učiteljem na strokovni šoli za lesno obrt v Ljubljani.

Umrli je koncem vel. srpana g. Ivan Lukan učitelj v Koprivnici. N. v m. p.

Darovi. Za učiteljski konvikt: Učiteljstvo črnomaljskega okraja po g. F. Stefaniču 25 K 10 h; g. Ivan Zupanec, nadučitelj v Starem Trgu pri Poljanah 1 K; č. g. Anton Hribar, kapelan na Dobrovi 2 K; č. g. Franc Rajčević, kapelan v Vipavi 25 K, katere je nabral med omdotnimi prijatelji in dobrotniki ljudskih učiteljev; g. Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani, namesto venca rajnkemu tovarišu in prijatelju P. Kavčiču 5 K. Za A. Praprotnikov spomenik: gdč. Marijana Maje, učiteljica-voditeljica zasebne rudarske šole v Karponu pri Alboni (Istra) 3 K. Bog povrni stotero!

Domoznanstvo v ljudski šoli. Metodično navodilo. Spisal Jakob Dimnik. Za vsacega učitelja neobhodno potrebna pomožna knjiga pri zemljepisnem pouku v 3., 4. in 5. šolskem letu. Dobiva se pri našem upravnistvu in v A. Zagorjanovi knjigotržnici po 50 kr. s poštnino vred. Ravno tu dobiva se tudi Komenskega „Didaktika“ (prevlel J. Ravnikar) po 50 kr.

„Dom in Svet“ — ta izvrstno uredovani list za leposlovje in znanstvo — prinaša v svoji 17. številki kaj lep nekrolog o pokojnem A. Praprotniku. Med drugim pravi tudi: „Kar je bil naš: Marj, Anton Lesar, Blaž Potočnik in kar je naš čislani zlatomašnik Luka Jeran v duhovskem stanu za svoj narod, to je bil v svojem učiteljskem stanu pokojni Andrej Praprotnik: pravi sin svojega naroda, ki je vsotrjno deloval v čistem duhu našega ljudstva, oklepajoč se z vso ljubeznijo njegovih svetinj, vere in jezika, za narodni prospek in napredek. Prav zato je v njegovem življenju in delovanju vse tako lepo

ubrano in soglasno, zato ga je vse ljubilo in odkritosrečno spoštovalo, prav zato bo ostal v naši kulturni zgodovini vedno v častnem spominu." L. t. d.

Pestalozzi-jeva pisma. V Yverdonskem arhivu v kantonu Waadi, kjer je J. H. Pestalozzi osnoval l. 1805 in vodil do l. 1825. vzgojevališče za učiteljske, se je našlo 200 do sedaj še nenatisnenih pismen tega slovečega pedagoga. Njega biograf Seyffarth jih namerava v kratkem za tisk prirediti.

Veliki vojvoda Ladislav †. Zopet je zadela težka izguba prejasno hišo Habsburgov: neizproсна smrt vzela si je dne 6. kimovca člana vladajoče hiše, stoječega v cvetoči mladeniški dobi. Ponesrečil je višji vojvoda Ladislav pri lovu na divje mačke, kajti sprožila se mu je po naključju njegova puška in strel ga je zadel v desno stegno. Zdravniki bili so trdno prepričani, da ozdravi mladi vojvoda, dasi si je bilo misliti, da bo bolezen trajala dolgo časa; a kmalu pa so se osvedočili, da se je visokemu ranjenemu zastupila kri. Človeška pomoč je torej obnemogla. Mati višjega Ladislava, višja vojvodinja Klotilda, dala je pozvati predstojnika jezuitskega samostana, Schäfferja, kateri je umiročnega izpovedal in previdel s Svetotajstvi. Kmalu zatem je bolnik izgubil zavest in ob 10^{3/4} uri dopoldne izdahnul je v naročju svoje matere. Pri umirajočem bila sta prisotna tudi pokojnikov oče, višji vojvoda Josip, in starejši pokojnikov brat, višji vojvoda Josip Avgust. — Vsi deli smrti mladega višjega vojvode pisal je ogerski ministerski predsednik baron Banffy višjemu vojvodi Josipu pismo, v katerem izraža iskreno sočutje ogerskega naroda. V Budimpešti so bila razobešena na vseh javnih in na raznih privatnih poslopjih črne zastave. Porodil se je pokojnik, višji vojvoda Ladislav Filip Marija Vincenc, dne 16. maj. srpana 1875. v Alczuthu, kot četrti sin višjega vojvode Josipa, prekoračil je torej komaj svoje 20. leto. Služil je kot poročnik v pešpolku št. 37, katerega polkovnik-lastnik je njegov oče, poveljnik ogerskega domobranstva (honvedov), višji vojvoda Josip. Uredn.)

Pogreb pok. nadvojvode Ladislava. Dne 12. kimovca ob 4. uri popoldne položili so v Budimpešti truplo umrlega mladega nadvojvode Ladislava v dvorno rakev v kapelici sv. Sigmunda. Pogreb vršil se je po predpisanem ceremonijelu. Pri pogrebu bili so prisotni stariši pokojnikov, nadvojvoda Oton kot zastopnik cesarjev, nadvojvode Rainer, Egen, Friderik in Fran Salvator, princesinja Klementina od Koburga in Thurn-Taxisa, ministri ter predstojniki civilnih in vojaških oblastij. Cerkveni žalostinski obred opravil je knez-princa Vaszary ob asistenci inuogih duhovnikov. Po ulicah do budinskega dvornega grada bila je ogromna množica ljudstva.

V naši prejasni vladajoči hiši bilo je v poslednjih desetletjih več slučajev nenaravne smrti. — Junaški ali nesrečni brat našega cesarja, cesar Maksimilijan, bil je ustreljen leta 1864 v Meksiki. Nadvojvodinja Matilda, hči pokojnega nadvojvode Albrehta, postala je žrta plamena leta 1867. Nadvojvoda Rudolf je veliko, veliko prerano umrl pred 6 leti. O nadvojvodu Ivanu Salvatorju, poznanim pod imenom Ivan Orth, sodijo v obče, da je našel prerano smrt v vodovju ob rti „Dobre nade“. Nadvojvoda Viljem se je ubil lanskega leta, nesrečno padši raz konja. In pred par dnevi je huda nesreča prezevala nit življenja mlademu nadvojvodu Ladislavu. — Vidi se torej, da je Božja previdnost naklonila mnogo hudih udarcev naši prejasni vladarski hiši. A vse te udarce je prebil naš cesar onim duševnim junaštvom, koje izvira jedino le iz brezpogojne udanosti do volje Božje in trdne vere do Božje previdnosti. In tako vidimo našega vladarja neprestano vršiti svojo dolžnost v dnevih sreče in — nesreče.

Zaveza slovenskih učiteljskih društev. Novi odbor se je na VII. shodu v Novemestu sestavil tako: gg. Luka Jelenec, nadučitelj v St. Juriji pri Kranji, predsednik; ravnatelj Ivan Lapajne I. namestnik; Armin Gradišnik, II. namestnik; Ivan Šega, I. in Ljudevit Stiasny, učitelj v Radovljici, II. tajnik; Franc Luznar, učitelj v Primorskem, blaginjak; M. J. Nerat, urednik. Odborniki pa in sicer za Kranjsko: Ivan Bezlag in Jakob Dimnik; za Primorsko: Kristlavl Bogátes, Maté Kante in Ignacij Krizman ml.; in za Štajersko: Franc Koehek, Anton Petriček in Anton Porekar.

Iz Borovnice se nam poroča: Dne 8. kimovca obhajal je tukajšnji jako priljubljeni nadučitelj g. Fran Papler dvajsetletnico svojega bivanja in uspešnega delovanja v Borovnici na slovesen način, kakor so to želeli njegovi prijatelji in čestilci. Govorov, petja in izborne zabave ni treba še posebej omenjati, le toliko budi povedano, da se je vesela družba razšla pozno v noč želeč jubilarntu, da bi ga Bog zdravega in čvrstega še mnogo let obrnil meš nami! (Još mnogaja leta! Uredn.)

Kralj in pastir. Na sprehodu v okolici mesta Aquila, kjer biva italijanski kralj Umberto povodom manevrov, srečal je nečega dne pastirja. Le-ta pozdravi kralja in ga vpraša, kako se godi polkovniku Bianchi-ju, pod katerim je služil kot vojak. „Prav dobro“ odgovori kralj, „imenoval sem ga šele te dni generalom“. „To je bilo res prav lepo od Vas, Veličanstvo“, odgovori pastir in je prijel in krepko stresel kraljevo roko.

Bela žena. Poročati nam je prežalostno vest, da je umrl dné 27. kimovca zjutraj v najlepši možki dobi g. Pavel Kavčič, nadučitelj v Senožecah, star šele 43 let, zapustivši udovo in kopico nepreskrbljenih otrok. Blag mu bodi spomin! (Obširnej ne-krolog nam je obljubljen za prihodnjo številko. Uredn.)

Vabilo k zborovanju učiteljskega društva za kamniški okraj, katero bode 3. vinotoka 1895 na Trojanah. Vspored: 1. Nagovor predsednikov; 2. Poročilo blagajni-kovo; 3. Referat; 4. Predlogi in nasveti. Ako bode vreme neugodno, odpade zborovanje. K temu zborovanju vabi vse gospice kolegince in gospode kolege najljubneje *odbor.*

Najboljša učiteljica otroku je — lastna mati. A česar se mora otrok naučiti od matere in česar ga nikdo drugi tako naučiti ne more nego ona, to je pobožna molitev. Prvi pouk božji in prvo vsposhujbo k pobožnosti dobi naj otrok od svoje lastne ljube matere. Le to, kar posadi materina ljubezen v otroško srce, se utisne v globino istega in le to, kar se je utisnilo v globino srca, donasa bogatega in cvetočega sadu. Da bi le vsaka mati prav razumevala in spolnjevala ta plemeniti poklic!

Zahvala. Podpisano predsedništvo „Zaveze“ izreka svojo najtoplejšo zahvalo po-vodoin glavnega zbora v Novem mestu: preblagorodnemu g. županu za prijazni sprejem; slavnj čitalnici, oziroma nje odboru za velikodušno prepustitev prostorov „Narodnega doma“; zavednim novomeškim damam za ljubeznivi sprejem; slavnemu novomeškemu učiteljskemu društvu, posebno pa pripravljalnemu odboru in njega načelnikom; gg. pevkam in pevcem in njih neumornemu pevovodji g. L. Potrebinu; ljubkim gospicam tamburašicam; slavnej novomeškej godbi in vsemu prebivalstvu novomeškemu za izkazano gostoljubnost in sploh vsem, ki so pripomogli, da se je VII. glavno zborovanje tako sijajno zvršilo.

Predsedništvo „Zaveze slov. učit. društev“ v Šent-Jurji pri Kranji,
dné 10. kimovca 1895.

Ivan Šega, t. č. tajnik.

L. Jelenc s. r., t. č. predsednik.

Zahvala. Dobrotnike, kateri so blagovolili darovati doneske v nakup šolskega blaga za redne šolarje, presrečno zahvali

Brdo 22. kimovca 1895.

Francišek Marolt, š. voditelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 533

o. šol. sv. Na jednorazrednicah v Gribljah, Božakovem in Črešnjevcu razpisane so službe učitelja-voditelja z letno plačo 450 gld., doklado 30 gld. in prostim stanovanjem.

Prošnje vlagati je do 15. vinotoka t. l., pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlji.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji, dné 20. kimovca 1895.

Št. 1202

o. šol. sv. Na štirirazrednici v Senožecah se razpisuje v stalno nameščenje služba nadučitelja s prijemki II. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Prošnje do 17. vinotoka t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dné 27. kimovca 1895.

Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1¹/₂ poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega me-seca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 1; naročnino pa prejema gospod A. Kecelj v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.